

დღეისათვის საქართველოში ჯერ კიდევ მაღალია ეკონომიკური სისტემის ცენტრალიზაციის დონე. სახელმწიფო ბიუჯეტში მთლიანადაა ინტეგრირებული სოციალური სისტემა, ცენტრალიზებულია ადგილობრივი თვითმმართველობის და ავტონომიური რესპუბლიკების ბიუჯეტების ფორმირების პროცესი, შეზღუდულია ადგილობრივი ორგანოების საგადასახადო უფლებამოსილებები, რითაც სუსტდება ადგილებიდან ფინანსური ინიციატივები და რესურსების ეკონომიკური ხარჯვის მოტივაციები. ტერიტორიული ერთეულების ფინანსური უზრუნველყოფა უნდა გამომდინარეობდეს მათი განვითარების სტრატეგიული გეგმის ძირითადი პრიორიტეტებიდან, იგი უნდა დიფერენცირდებოდეს რესურსული უზრუნველყოფის დონისა და ეკონომიკური ზრდის შესაძლებლობებიდან გამომდინარე. განვითარების სტრატეგია უნდა ასახავდეს ადგილობრივ პირობებსა და განვითარების ფაქტორებს, მან უნდა უზრუნველყოს იმ რესურსების ხელმისაწვდომობა, რომელიც ხელს უწყობს ადგილობრივი ხელისუფლების ეფექტურობის მაქსიმალურ ზრდას.

მეცნიერული კვლევების აქტუალურ მიმართულებად საქართველოში მმართველობის დეცენტრალიზაციის თემატიკა განიხილება, რაც უშუალოდ უკავშირდება ქვეყნის ადმინისტრაციულ-ტერიტორიული მოწყობის, უფლებამოსილებათა გამიჯვნის, დარგობრივიდან რეგიონულ მართვაზე გადასვლის და მისი პროგრამული უზრუნველყოფის საკითხებს. შაერთაშორისო დონეზე დეცენტრალიზაციის უნივერსალური მოდელის შექმნა ამ ეტაპზე შეუძლებელია, ვინაიდან იგი ურთიერთდამოკიდებულების სისტემას ასახავს მთლიანად სახელმწიფოსა და ადმინისტრაციულ-ტერიტორიულ ორგანოებს შორის, თითოეულ ქვეყანას კი თვითმმართველობის ჩამოყალიბების საკუთარი ისტორია და სპეციფიკა გააჩნია, მაღენად, დეცენტრალიზაციის თეორიული საფუძვლების შესწავლა საერთაშორისო სტანდარტებთან ერთად, ინდივიდუალური მიდგომების შემუშავებას და განზოგადებას მოითხოვს. რამდენადაც დეცენტრალიზაცია, როგორც მმართველობის დემოკრატიული მოდელის მთავარი მდგენელი, რეგიონალისტიკის საფუძვლად განიხილება, ამდენად, მისი პრობლემატიკის შე-

სწავლა უაღრესად მნიშვნელოვანია ჩვენს რეალობაშიც.

რეგიონული პოლიტიკა სახელმწიფოს სახელისუფლებო ორგანიზებასთან არის დაკავშირებული, მან ქვეყნის სივრცობრივი სტრუქტურირება და სახელმწიფო ხელისუფლების ფუნქციების ოპტიმალური ტერიტორიული განაწილება იმგვარად უნდა უზრუნველყოს, რომ დაცული იყოს სახელმწიფოს შიდა სტრუქტურის ერთიანობა¹. ქვეყნის ტერიტორიული მოწყობის იერარქიული პრინციპები და უფლებამოსილებათა რეალიზების ფინანსური ბერკეტები კვლავ მეცნიერული შესწავლის პრიორიტეტული მიმართულება და თეორიული დისკუსირების საგანია.

საკანონმდებლო დონეზე რეგიონული ურთიერთობების მარეგულირებელი ნორმატივების შექმნა სახელმწიფო ხელისუფლების პრეოგატივაა, ეს არის სამართლებრივი ნორმების და ინსტიტუციური გადანყვეტილებების ერთობლიობა, რომლითაც ყალიბდება სახელმწიფოს სოციალურ-ეკონომიკური როლი მთლიანად ქვეყნისა და მისი ტერიტორიული ერთეულების განვითარების საქმეში. სისტემური ტრანსფორმაციის პროცესში მნიშვნელოვან ფუნქციებს სახელმწიფო რეგულატორები ასრულებს, მათ შორის აქტუალურია საბიუჯეტო ურთიერთობათა განსაზღვრის საკითხი. ცენტრალური ხელისუფლების ფინანსური მხარდაჭერა, მისი მიზნობრივი პრიორიტეტები და ადგილობრივი რესურსების მაქსიმალურად გამოყენების სტრატეგია მუნიციპალური შემოსავლების ფორმირების ძირითად პრინციპებად განიხილება, ქვეყნის რეგიონული განვითარების ეს მიდგომები მოცემულია „საქართველოს სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების სტრატეგიის პროექტში - „საქართველო 2020“, კერძოდ მითითებულია, რომ ქვეყნის მდგრადი განვითარების გადამწყვეტ ფაქტორებს დეცენტრირებული მმართველობითი სისტემა და ინოვაციური მიდგომების დანერგვა წარმოადგენს.²

რეგიონებში ეკონომიკური პროცესების სტიმულირების მიზნით აუცილებელია რაციონალური სივრცითი დაგეგმვა, რეგიონის ეკონომიკური აქტივების, მისი შედარებითი უპირატესობების კომპლექსური შესწავლა და გამოყენება. „საქართველომ უნდა იხელმძღვანე-

¹ „დეცენტრალიზაცია საქართველოში. არსებული მდგომარეობა და პერსპექტივები“. ანგარიში. თბ. 2009. გვ. 19-20

² საქართველოს სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების პროექტი - საქართველო 2020“, თბ. 2015

ლოს ევროპის იმ მიდგომებით, რომელიც გულისხმობს რეგიონალიზაციის პროცესში ქვეყნის ტერიტორიის ერთიანობის განმტკიცებას პოლიტიკური, სოციალური და ეკონომიკური ერთიანობისა და მდგრადი განვითარების კონტექსტში.³ ევროპული რეგიონალიზმის საკითხების სამართლებრივ და ინსტიტუციურ უზრუნველყოფას ევროსაბჭოსთან არსებული ადგილობრივ და რეგიონულ ხელისუფლებათა კონგრესი ახდენს, იგი აყალიბებს თვითმმართველობის შესახებ ევროპული ქარტიის მოთხოვნებსა და კონცეპტუალურ მიდგომებს, რომლის ამოსავალი პრინციპები ამ მიდგომების ცალკეულ ქვეყანაში ადაპტირების პროცესში ადგილობრივი სპეციფიკის მაქსიმალური გათვალისწინება და ურთიერთობათა სამართლებრივი საფუძვლების ჰარმონიზებაა.

ქვეყნის მდგრადი ეკონომიკური ზრდა მრავალი კომპონენტის შეთანაწყობას მოითხოვს, მათ შორის არსებითია მაკროეკონომიკური სტაბილურობის უზრუნველყოფა, პრიორიტეტული დარგების უპირატესი მხარდაჭერა, სტრუქტურული და ინსტიტუციური გარემოს გაუმჯობესება, ადამიანური კაპიტალის განვითარება და სხვა, სახელმწიფოს ოპტიმალური რეგიონული პოლიტიკის მნიშვნელოვან ფაქტორად კი ფინანსური დეცენტრალიზაციის რაციონალური მიდგომების შემუშავება განიხილება, რომლის ამოსავალი პრინციპი ადგილობრივი რესურსების მაქსიმალური გამოყენება და სტაბილური სამეწარმეო გარემოს უზრუნველყოფის მიზნით სახელმწიფოს მხრიდან რაციონალური ფინანსური მხარდაჭერაა.

ფინანსური პოლიტიკა ეკონომიკის დინამიურ და პროპორციულ განვითარებას, მაკროეკონომიკური ნონასწორობის დაცვას და რეგიონებში სოციალურ-ეკონომიკური დონის გამოთანაბრებას უნდა უზრუნველყოფდეს, სახელმწიფოს ფისკალური პოლიტიკის მნიშვნელოვანი ინდიკატორი, სწორედ, ტერიტორიული განვითარების ოპტიმიზაცია და განვითარების რეგიონული დონეების გამოთანაბრებაა. იგი განსაზღვრავს სახელმწიფოსა და ადმინისტრაციულ-ტერიტორიული ერთეულების მართვის სხვადასხვა დონეებს შორის ურთიერთდამოკიდებულების სისტემას და ფინანსური ელემენტების გადანაწილების მექანიზმებს ამ დონეებს შორის.

დეცენტრალიზაცია ტერიტორიული ერთეულების პოლიტიკურ, ადმინისტრაციულ, ეკონომიკურ და საზოგადოებრივ სუბიექტებს უზრუნველყოფს იმ სამართლებრივი და ინსტიტუციური ფაქტორებით, რომელიც აუცილებელი ნინაპირობაა მათი ეკონომიკური ზრდისათვის. ადგილობრივი თვითმმართველობის ევროპის ქარტიის მე-9 მუხლის მიხედვით, ხელისუფლების ადგილობრივი ორგანოები უნდა ფლობდნენ საკუთარ ფინანსურ რესურსებს და თავიანთი უფლებამოსილების ფარგლებში თავისუფლად განკარგავდნენ მათ. ამ რესურსების ნაწილი უნდა ყალიბდებოდეს ადგილობრივი გადასახადებიდან, რომელთა განაკვეთების დადგენა ადგილობრივი ხელისუფლების პრეროგატივაა. ევროპული ქარტია დიდ მნიშვნელობას ანიჭებს სუსტად განვითარებული რეგიონების ფინანსურ მხარდაჭერას ცენტრალური ხელისუფლების მხრიდან სუბსიდირების გზით, „ადგილობრივი ორგანოების სუბსიდირება ხელისუფლებამ შეძლებისდაგვარად უნდა შეზღუდოს მიზნობრივი დანიშნულებით გარკვეული პროექტების დაფინანსებით, ამასთან, სუბსიდირებამ არ უნდა დათრგუნოს ხელისუფლების ადგილობრივი ორგანოების ფუძემდებლური უფლება, თავისი კომპეტენციის ფარგლებში გაატაროს დამოუკიდებელი პოლიტიკა“⁴.

დღეისათვის საქართველოში ჯერ კიდევ მაღალია ეკონომიკური სისტემის ცენტრალიზაციის დონე. სახელმწიფო ბიუჯეტში მთლიანადაა ინტეგრირებული სოციალური სისტემა, მათ შორის, პენსიები და საჯარო სკოლის ხარჯები, ცენტრალიზებულია ადგილობრივი თვითმმართველობის და ავტონომიური რესპუბლიკების ბიუჯეტების ფორმირების პროცესი, შეზღუდულია ადგილობრივი ორგანოების საგადასახადო უფლებამოსილებები, დღეისათვის ისინი ვერც გადასახადებისა და მოსაკრებლების სახესა და სიდიდეს ადგენენ და ვერც გადასახადების ადმინისტრირებას ანხორციელებენ. საგადასახადო ურთიერთობათა ამგვარი ცენტრალიზაცია ზღუდავს ადგილობრივი ერთეულების დამოუკიდებლობას, რითაც სუსტდება ადგილებიდან ფინანსური ინიციატივები და რესურსების ეკონომიური ხარჯვის მოტივაციები.

რეგიონული განვითარების დაფინანსების სტარტეგიის უმთავრესი მიზანია მოსახლეობის ცხოვრების დონის ამაღლება, სოციალური სტაბილურობის უზრუნველყოფა, ადგილობრივი

³ ევროკავშირის ტერიტორიული დღის წესრიგი უფრო მეტი კონკურენტუნარიანი და მდგრადი ევროპის მრავალფეროვანი რეგიონებისათვის. ჰტტპ://გოვ.გე/უეპუ46

⁴ „ადგილობრივი თვითმმართველობის შესახებ ევროპული ქარტია“, სტრასბურგი, 1985

რესურსების ეფექტიანი გამოყენება და რეგიონის ფინანსური დამოუკიდებლობის ხარისხის ამაღლება სახელმწიფო დახმარების ეტაპობრივი შემცირებისა და საკუთარი საბიუჯეტო შემოსავლების ზრდის მეშვეობით. თვითმმართველი ერთეულებისათვის ექსკლუზიური უფლებამოსილებების და მინიმალური ბიუჯეტის განსაზღვრის საფუძველზე სახელმწიფო ადგენს სოციალური სტანდარტების მინიმალურ დონეს, რის საფუძველზეც შესაძლებელია გამოთანაბრებითი ტრანსფერის ოპტიმალური სიდიდის და მისი ეფექტიანობის განსაზღვრა.

ფისკალური პოლიტიკა ეკონომიკურ სტაბილიზაციასთან ერთად რეგიონებს შორის კონკურენტული ურთიერთობების მექანიზმიც არის. ამ ფაქტორმა საგადასახადო ურთიერთობების დარეგულერების აუცილებლობა წარმოშვა. საგადასახადო სისტემის სრულყოფა პოზიტიურ გავლენას ახდენს ეროვნულ ეკონომიკაზე, რამდენადაც აუმჯობესებს საინვესტიციო გარემოს, ამაღლებს საგადასახადო ადმინისტრირების ეფექტიანობას და რეინვესტირების გზით აუმჯობესებს ადგილობრივი წარმოების კონკურენტუნარიანობას. შაგადასახადო სისტემის ოპტიმიზაცია სახელმწიფოს მძლავრი ფინანსური ბერკეტი და ძირითადად ფისკალური ეფექტის მიღებაზეა ორიენტირებული, ამასთან, მისი მეშვეობით შესაძლებელია პროგრესული სტრუქტურული ცვლილებების გამოწვევა და ეკონომიკის ოპტიმალური რეგულირება. საგადასახადო სისტემის ოპტიმიზაცია უპირველესად დაბეგვრის რეჟიმის განსაზღვრას გულისხმობს, რაც, თავის მხრივ, აუცილებლად მოითხოვს დიფერენცირებას ეკონომიკური განვითარების საერთო ტენდენციების და მაკროეკონომიკური პროპორციების გათვალისწინებით, რადგანაც ჯერ კიდევ მაღალია ადგილობრივი ბიუჯეტის სახელმწიფო ფინანსებზე დამოკიდებულება მოგებისა და საშემოსავლო გადასახადების შემოსულობების მთლიანად ცენტრალურ ბიუჯეტში მიმართვის გამო, უმნიშვნელოა ერთადერთი ადგილობრივი გადასახადის, — ქონების გადასახადის ფისკალური ეფექტი, არათანაბარია ერთ სულ მოსახლეზე საბიუჯეტო შემოსულობები და ხარჯებიც რეგიონების მიხედვით. რეგიონებს შორის უთანაბრობის ზრდას ასევე უწყობს ხელს ადგილობრივი თვითმმართველობებისათვის მინიმალური სოციალური სტანდარტების არარსებობა.

გადასახადები სახელმწიფოს მხრიდან ბიზნესზე ზემოქმედების აქტიური ინსტრუმენტია.

იგი ეკონომიკის რეგულირებას და მის წონასწორობულ განვითარებას უზრუნველყოფს, გადასახადები გავლენას ახდენს სოციალურ მდგომარეობაზე და ეკონომიკური კავშირების გაფართოებაზეც. ქვეყანაში საგადასახადო სისტემის თავისებურებებს სახელმწიფო მონყოფა და ხელისუფლების თითოეული დონის ადმინისტრაციული შესაძლებლობები, ეკონომიკაში სახელმწიფო ორგანოების ჩარევის ხარისხი და ეკონომიკური პოლიტიკის ხასიათი განაპირობებს, შესაბამისად, საგადასახადო სისტემა უნდა იყოს მოქნილი და დიფერენცირდებოდეს დარგობრივ-ტერიტორიულ ქრილში. დღეისათვის საბიუჯეტო დამოუკიდებლობის დაბალ დონეზე მიუთითებს ის, რომ გადასახადებისა და მოსაკრებლების ზომის გარდა, ცენტრალური ხელისუფლება საგადასახადო ბაზასაც განსაზღვრავს.

რეგიონის ბიუჯეტი აერთიანებს მოცემულ ტერიტორიაზე არსებულ თვითმმართველი ერთეულების ბიუჯეტებს და ამ ერთეულებში რეგიონული განვითარების სახელმწიფო პროგრამებისათვის განსაზღვრულ პროგრამულ სახსრებს. რეგიონული განვითარების დაფინანსება ითვალისწინებს განვითარების უზრუნველყოფ ყველა ფინანსურ ნაკადს, კერძოდ სახელმწიფო და თვითმმართველი ერთეულების ბიუჯეტების, საერთაშორისო საფინანსო და დონორი ორგანიზაციების სახსრებს, კერძო სექტორის ფინანსებს, გრანტებს და კანონით განსაზღვრულ სხვა ფინანსურ წყაროებს. ადგილობრივი ბიუჯეტის შედგენა უნდა იწყებოდეს ხარჯვითი ნაწილის განსაზღვრით და მისგან გამომდინარე უნდა დადგინდეს საშემოსავლო დავალებები. ეს პროცესი მნიშვნელოვანია იმ თვალსაზრისით, რომ ცენტრალურმა ხელისუფლებამ ყველა დონისათვის ჯერ ხარჯვითი საჭიროება უნდა განსაზღვროს და მის მიხედვით ააგოს შემოსავლების გეგმა.

ადგილობრივი საგადასახადო-საბიუჯეტო გადანაწევტილებების დამოუკიდებლობის ხარისხის შეფასებისათვის გამოიყენება ეკონომიკური თანამშრომლობისა და განვითარების ორგანიზაციის (OECD) მიერ შემუშავებული ფისკალური დეცენტრალიზაციის პოლიტიკა, საბიუჯეტო ავტონომიის შეფასებისათვის იგი განიხილავს კრიტერიუმებს სამი ჯგუფის მიხედ-

ვით: საბიუჯეტო შემოსავლები, საბიუჯეტო ხარჯები და სავალდებულო პოლიტიკა.⁵

„ადგილობრივი თვითმმართველობის შესახებ“ ევროპული ქარტია მიიჩნებს, რომ ადგილობრივი ორგანოების ფინანსური წყაროები შესაბამისობაში უნდა იყოს მათ უფლებამოსილებებთან. სასურველია, რომ ადგილობრივი ბიუჯეტის დიდი ნაწილი საკუთარი წყაროებით იქმნებოდეს, კერძოდ, ადგილობრივი გადასახადებით, ადგილობრივი მოსაკრებლებით და ადგილობრივი თვითმმართველობის ქონებიდან შემოსავლებით. თითოეული მათგანი დაკავშირებულია ეკონომიკურ აქტიურობასთან. ღეგიონებში, სადაც ბიუჯეტის ძირითადი წყარო საკუთარი შემოსავლებია, ადგილობრივ ხელისუფლებას მეტი მოტივაცია გააჩნია ეკონომიკური ზრდის მხარდაჭერისათვის. ეს ამალღებს რა მუნიციპალური ორგანოების პასუხისმგებლობას მოსახლეობის წინაშე, ასევე ზრდის საზოგადოებრივ ინტერესს მათი საქმიანობისადმი.

რეგიონული საბიუჯეტო პოლიტიკის გატარების საფუძვლად უნდა იქცეს მიზნობრივ-პროგრამულ დაფინანსებაზე გადასვლა, რამაც უნდა ასახოს რეალური ურთიერთკავშირი ეკონომიკაში არსებულ მდგომარეობასა და საბიუჯეტო სისტემას შორის, სატრანსფერო პოლიტიკა კი უნდა ითვალისწინებდეს და ემყარებოდეს სახელმწიფოს ძირითად პრიორიტეტებს, რაც მოითხოვს რეგიონებისათვის აუცილებელი პროგრამების სახელმწიფო ბიუჯეტიდან დაფინანსების პრაქტიკას. ამდენად, საქართველოში უნდა გატარდეს ისეთი სატრანსფერო პოლიტიკა, რომელიც უზრუნველყოფს რეგიონების სოციალურ-ეკონომიკურ განვითარებას და ამ გზით გაზრდის მათი დამოუკიდებლობის ხარისხს. განსაკუთრებულ სიზუსტეს მოითხოვს ტრანსფერების განსაზღვრის პრაქტიკა, რაც უნდა გამომდინარეობდეს ადგილობრივ ბიუჯეტებში შემოსავლების რეალური აღრიცხვიდან. ცენტრალური ხელისუფლება თვითმმართველ ერთეულებს უნდა დაეხმაროს ეკონომიკურ აქტიურობაში, რაც საბიუჯეტო შემოსავლების ზრდის ხარჯზე შეამცირებს მოთხოვნას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან გამოყოფილ ტრანსფერებზე.

ადგილობრივი შემოსავლების მნიშვნელოვან წყაროდ უნდა იქცეს მუნიციპალური საწარმოების ოპტიმიზაცია. განსაკუთრებულ ინტე-

რესს ინვესს ამ საწარმოთა კორპორატიულ მართვაზე გადასვლა, რაც უნიტარული საწარმოების მართვის ადმინისტრაციულ-ეკონომიკური პრინციპების და კერძო საწარმოების მართვის საბაზრო-კონკურენტული მექანიზმების სინთეზს გულისხმობს. ამას უკავშირდება საქმიანობის ორგანიზების კლასტერული მიდგომის იდეა. კლასტერული ფირმების შემთხვევაში მუნიციპალიტეტები ანხორციელებენ მათში ინვესტირებას, რითაც ახდენენ ამ ფირმების ანტიკრიზისული სტაბილურობის უზრუნველყოფას და, ზოგადად, ეკონომიკური ზრდის პროცესებს მუნიციპალურ მეურნეობაში.

რეგიონული განვითარების დაფინანსებაში წამყვან როლს დღეისათვის სახელმწიფო ბიუჯეტიდან გაწეული ფინანსური დახმარებები ასრულებს. განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია პროგრამული ფინანსური დახმარებები. პირდაპირი სახელმწიფო ინვესტიციები გაიცემა სამინისტროებიდან, საქართველოს პრეზიდენტი-სა და საქართველოს მთავრობის სარეზერვო ფონდებიდან, რეგიონებში განსახორციელებელი პროექტების ფონდიდან, უცხოური კრედიტებიდან და გრანტებიდან, მუნიციპალური განვითარების ფონდიდან, „იაფი სესხის“ პროექტიდან, კომერციული საბანკო სესხებიდან. ღეგიონებზე სახელმწიფო ბიუჯეტიდან პირდაპირი ინვესტიციები გამოიყოფა ძირითადად ინფრასტრუქტურული პროექტებისათვის. თუმცა ეს სისტემა დასახვეწია, რადგანაც ასიგნებები სახელმწიფო ბიუჯეტში არ არის გაწერილი ცალკეული რეგიონისა და ღონისძიებების ჭრილში, რის გამოც რეგიონული ხელისუფლებისთვის წინასწარ უცნობია სახელმწიფო ბიუჯეტიდან მათთვის ამ მიზნით გამოყოფილი თანხის მოცულობა. ფინანსურ პრობლემას ქმნის ისიც, რომ არ არის დადგენილი თვითმმართველი ერთეულების მიერ ფასიანი ქაღალდების გამოშვების და ფინანსურ ბაზარზე გასვლის წესები. კონკრეტულად ეს შეეხება მუნიციპალიტეტების მიერ მოკლევადიანი ვალდებულებების გამოშვებას და ბაზარზე განთავსებას.

რეგიონული ფისკალური სისტემა ჯერ კიდევ მოითხოვს დახვეწას, კერძოდ, საჭიროა სახელმწიფო ხელისუფლებასა და ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების ფუნქციონალური უფლებამოსილებების გამიჯვნას საფუძვლად პოლიტიკურთან ერთად ეკონომიკური კრიტერიუმები დაერთოს. საჭიროა შემუშავდეს რეგიონული განვითარების ფინანსური მხარდაჭერის სახელმწიფო პოლიტიკა, რო-

⁵ Organisation for Economic Cooperation and Development. Fiscal Design across Levels of Government Framework and Survey Findings. – OECD Tax Policy Series, 2001, N6

მელიც გაითვალისწინებს მასტიმულირებელი და მაკონპენსირებელი პოლიტიკის გატარებას. საჭიროა დადგინდეს საერთო სახელმწიფო გადასახადებიდან შემოსავლების რეგიონთაშორის გადანაწილების სამართლებრივი ნორმები, უნდა მოხდეს ადგილობრივ დონეზე იმ მაღალ-შემოსავლიანი გადასახადების მიმაგრება, რომლებიც რეალურ პოზიტიურ გავლენას ახდენს და უზრუნველყოფს ტერიტორიაზე საგადასახადო პოტენციალის ზრდას. ამ მიზნით საჭიროა საგადასახადო შემოსავლების ცენტრალურ და ადგილობრივ ბიუჯეტებს შორის გადანაწილების გრძელვადიანი ნორმატივების დადგენა, ამ პროცესების გამჭვირვალობის ხარისხის ამაღლება და საზოგადოების მხრიდან მუდმივი მონიტორინგის დანერგვა.

გამოყენებული ლიტერატურა:

1. ადგილობრივი თვითმმართველობის შესახებ ევროპულ ქარტია, სტრასბურგი, 1985.
2. დეცენტრალიზაცია საქართველოში. რსებული მდგომარეობა და პერსპექტივები. ნგარიში. თბილისი, 2009
3. "საქართველოს სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების პროექტი — საქართველო 2020", თბ., 2015
4. ევროკავშირის ტერიტორიული დღის წესრიგი უფრო მეტი კონკურენტუნარიანი და მდგრადი ევროპის მრავალფეროვანი რეგიონებისათვის. <http://gov.ge/uv3u4w>
5. Organisation for Economic Cooperation and Development. Fiscal Design across Levels of Government Framework and Survey Findings. - OECD Tax Policy Series, 2001, N6

VoWiFi ტექნოლოგიის დანერგვა საქართველოში და მისი განვითარების პერსპექტივები თანამედროვე გიგანს საქმიანობაში

მარინა ქურდაძე — სტუ-ს პროფესორი
გიორგი მურჯიკნელი — სტუ-ს დოქტორანტი

რეზიუმე

VoIP (Voice over Internet Protocol) და WiFi ტექნოლოგიების სინთეზის შედეგად მიღებული VoWiFi ტექნოლოგიის ღირსებები და უპირატესობები სხვა არსებულ ტექნოლოგიებთან შედარებით, მისი საწარმოო პრაქტიკაში დანერგვის რაციონალურობის შესაძლებლობა, სხვადასხვა სახის პრობლემები, მათი დაძლევის გზები და განვითარების პერსპექტივები. როგორ ხდება VoWiFi-ის მეშვეობით ერთიანი ინფოსაკომუნიკაციო ინფრასტრუქტურის აგება მცირე თუ საშუალო საწარმოებისათვის. მიდგომები და ტენდენციები რაც გამოიხატება ე.წ. (Next-generation network) ქსელების აგებაში, სადაც სხვადასხვა სახის ინფორმაციის გადაცემა ხორციელდება ერთიანი ინფრასტრუქტურის გამოყენებით და ერთიანი მიღებული სტანდარტებით. მორგებული იყოს სხვადასხვა სახის ინფორმაციის გატარებაზე, ადვილად ინტეგრირებადი იყოს ნებისმიერი სახის სერვისი (service oriented

ted networks) შესაბამისი მომსახურების ხარისხით.

The implementation of VoWifi technologies in Georgia and perspectives of their development in up-to-date business activity

Marina Kurdadze
Giorgi Murjikneli

Summary

Worthiness and advantages of VoWifi technologies that are obtained by synthesis of Voip (voice over Internet protocol) and Wifi technologies compared to existing technologies, the possibility of rational implementation of these technologies in work practice, the ways of how to overcome the different kind of problems and perspective of development. How the joint infocommunication infrastructure is constructed for small and medium factories on the basis of VoWifi, the approaches and tendencies that are given by NGN (Next generation network) construction, where different information is transmitted with the help of joint infrastructure and joint accepted standards. It should be suitable for conducting of different types of information, easily integrated for service oriented networks with the corresponding quality of service.